

NAZIV PREDMETA		LITURGIKA III: SAKRAMENTI I BLAGOSLOVINE				
Kod	LIT-03	Godina studija/semestar	V./zimski			
Nositelj/i predmeta	Izv. prof. dr. sc. Ante Pavlović	Bodovna vrijednost (ECTS)	3			
Suradnici	Mr. sc. Tomo Knežević	Način izvođenja nastave (broj sati u semestru)	P	S	V	T
			45			
Status predmeta	Obvezni	Postotak primjene e-učenja	x			
OPIS PREDMETA						
Ciljevi ili svrha predmeta	Omogućiti studentima upoznavanje cjelokupnom liturgijom sakramenata i sakramentalna s uvidom u povijesni razvoj obreda i prezentiranje aktualne pokoncilске slike sakramenata i sakramentalna sadržanim u važećim pokoncilskim liturgijskim knjigama.					
Uvjeti za upis predmeta i ulazne kompetencije potrebne za predmet	Potrebno je prethodno odslušati Uvod u misterij Krista i povijest spasenja, Opći uvod u Sveto Pismo, Liturgiku: Povijest i Teologiju liturgije i Liturgiku: Liturgijska godina i Štovanje svetih i časoslov.					
Očekivani ishodi učenja na razini predmeta (4-10 ishoda učenja)	<p>Osposobiti studente za bolje snalaženje u predmetnoj literaturi i za samostalno prenošenje sadržaja koje predmet obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumijevanje postulata liturgijskih slavlja: slavlje, simbol, otajstvo, obred i kršćanski život; - Poznavanje razvoja obrednih oblika sakramentalnih slavlja, osobito sakramenata inicijacije; - Poznavanje teoloških temelja i obredne strukture liturgijskih slavlja prema liturgijskoj obnovi II. vatikanskog sabora; - Umjeti pripremiti slavlje i biti osposobljen za liturgijsku službu. 					
Kompetencije koje se stječu	<p>Student ovladava temeljnim pojmovima i sadržajima sakramenata i sakramentalna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poznavanje teološkog temelja, antropoloških odrednica i obredni ustroj liturgijskih slavlja prema važećim liturgijskim knjigama; - Ucijepiti liturgijska slavlja u tijek liturgijske godine; - Pripremati zajednice i skupine za liturgijska slavlja; - Poznavanje aktualnih poteškoća liturgijskih slavlja. 					
Sadržaj predmeta detaljno razrađen prema satnici nastave	<p>Posebna liturgika: Sakramenti i sakramentali: 1) Bit i značenje sakramenata; 2) Sakrament krštenja; 3) Sakrament potvrde; 4) Euharistijsko slavlje a) Porijeklo, bitni sadržaj i razvojni pravici; b) Struktura i pojedini dijelovi misnog slavlja; c) Oblici misnog slavlja; - Misno slavlje sa zajednicom; - Koncelebrirano misno slavlje; - Zborna ili konventualna misa;</p>					

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTE UNIVERZITETA U SARAJEVU

INTEGRIRANI FILOZOFSKO – TEOLOŠKI STUDIJ

	<ul style="list-style-type: none"> - Misno slavlje s djecom; - Misno slavlje s mladima - Misno slavlje malih zajednica-grupne mise; - Misno slavlje bez zajednice; <p>d) Oblici euharistijske pobožnosti izvan mise:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povijesni osvrt; - Novo preuređenje; - Prilog diskusiji o dijeljenju pričesti o bogoslužju bez svećenika na nedjelje i blagda-ne; <p>5) Sakrament pomirenja;</p> <p>6) Sakrament bolesničkog pomazanja;</p> <p>7) Sakrament reda;</p> <p>8) Bogoslužje ženidbe;</p> <p>9) Posebna slavlja redovničkih zajednica;</p> <p>10) Bogoslužje umirućih i sprovod;</p> <p>11) Sakramentali – blagoslovine;</p> <p>12) Liturgijski prostor kroz povijest i danas;</p> <p>13) Liturgija budućnosti.</p>				
Vrste izvođenja nastave:	☒ predavanja ☐ seminari i radionice ☐ vježbe ☐ <i>on line</i> u cijelosti ☐ mješovito e-učenje ☐ terenska nastava		☒ samostalni zadaci ☐ multimedija ☐ laboratorij ☐ mentorski rad ☐ (ostalo upisati)		
Obveze studenata	Redovito pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje.				
Praćenje rada studenata (<i>upisati udio u ECTS bodovima za svaku aktivnost tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta</i>):	Pohađanje nastave	x	Istraživanj e		Praktični rad
	Kolokviji	x	Esej		(Ostalo upisati)
	Referat	x	Seminarsk i rad		(Ostalo upisati)
	Pismeni ispit	x	Eksperim entalni rad		(Ostalo upisati)
	Usmeni ispit	x	Projekt		(Ostalo upisati)
Način ocjenjivanja i vrednovanja rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu	Temeljem aktivnosti i pokazanog znanja na: kolokviju, referatu, pismenom i usme-nom ispitu.				
Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i putem ostalih medija)	Naslov			Broj primjeraka u knjižnici	Dostupnost putem ostalih medija
	Adam,A., Uvod u katoličku liturgiju, Zadar 1993., 114-260.324-354.			x	x

	<p><i>Bašić, P.</i>, Slaviti euharistiju po misalu Pavla Šestoga, Zagreb 1992.</p> <p><i>Gelineau, J. i dr.</i>, Pastoralna teologija liturgijskih slavlja. Zagreb 1973.</p> <p><i>Schnitzler, Th.</i>, O značenju mise. Zagreb 2005.</p> <p>Zadnje tipsko izdanje svih liturgijskih knjiga na hrvatskom jeziku: uvodni dijelovi i daljnji liturgijski tekstovi s rubrikama.</p> <p>Redemptionis sacramentum (Sakrament otkupljenja), u: Dokumenti 139, Zagreb 2004.</p> <p>Dekret o misnim nakanama „Mos jugiter“ od 22.2.1991. i Odredba biskupâ Vrhbosanske metropolije o primjeni tog Dekreta na području metropolije od 1. rujna 1991., u: Vrhbosna 3 (1991.) 103-105. i Vrhbosna 1 (1998.) 37-38.</p> <p>Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata. Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji. Zagreb 2003.</p> <p>Hrvatski biskupi. Pristup odraslih u kršćanstvo. Upute za ostvarivanje katekumenata u našim prilikama. Zagreb 1993.</p> <p>Gregorijanske mise, u: Veritas 11 (1988.) 4.</p> <p><i>Dugalić, V.</i>, Mise za pokojne u svjetlu današnje teologije, u: Vjesnik Đakovačke i Srijemske biskupije 1 (1996.) 43-44.</p> <p><i>Babić, M.</i>, Spominjanje biskupova imena u misnom kanonu, u: Služba Božja 2/3 (1992.) 197-200.</p> <p><i>Knežević, T.</i>, Liturgijski pribor, u: Služba Božja 3 (1998.) 295-306.</p> <p><i>Knežević, T.</i>, Liturgijska odjeća u životu Crkve, u: Vjesnik Đakovačke i Srijemske biskupije 4 (1998.) 244-249.</p> <p>Što je „Agnus Dei“? (poseban prilog)</p>		
Dopunska literatura	<p><i>Kleinheyer, B.</i>, Sakramentliche Feier I. Die Feiern der Eingliederung in die Kirche, u:</p> <p><i>Meyer, H.B. i dr.</i>, Gottesdienst der Kirche. Handbuch der Liturgiewissenschaft. Svezak 7,1. Regensburg 1989.</p> <p><i>Meßner, R.</i>, Feiern der Umkehr und Versöhnung, u: <i>Meyer, H.B. i dr.</i>, Gottesdienst der Kirche. Handbuch der Liturgiewissenschaft. Svezak 7,2. Regensburg 1992., 17-240.</p> <p><i>Kaczynski, R.</i>, Feier der Krankensalbung, u: <i>Meyer, H.B. i dr.</i>, Gottesdienst der Kirche. Handbuch der Liturgiewissenschaft. Svezak 7,2. Regensburg 1992., 241-343.</p>		

	<p><i>Kaczynski, B. i dr.</i>, Sakramentliche Feiern II. Ordination und Beauftragungen – Riten um Ehe und Familie – Feiern geistlicher Gemeinschaften – Die Sterbe- und Begräbnisliturgie – Die Benediktionen – Der Exorzismus, u: <i>Meyer, H.B. i dr.</i>, Gottesdienst der Kirche. Handbuch der Liturgiewissenschaft. Svezak 8. Regensburg 1984.</p> <p><i>Meyer, H.B.</i>, Eucharistie. Geschichte, Theologie, Pastoral, u: <i>Meyer, H.B. i dr.</i>, Gottesdienst der Kirche. Handbuch der Liturgiewissenschaft. Svezak 4. Regensburg 1989.</p> <p><i>Martimort, A.G. i dr.</i>, L'Église en prière. III Les sacrements. Paris 1984.</p> <p><i>Martimort, A.G. i dr.</i>, L'Église en prière. II L'Eucharistie. Paris 1983.</p> <p><i>Wahle, S. i dr.</i>, Römische Messe und Liturgie in der Moderne. Freiburg i.Br. 2013.</p> <p><i>Hermans, J.</i>, Die Feier der Eucharistie. Erklärung und spirituelle Erschließung. Regensburg 1984.</p> <p>Die Messe. Ein kirchenmusikalisches Handbuch. Düsseldorf 1991.</p> <p><i>Schützeichel, H.</i>, Die Messe. Ein kirchenmusikalisches Handbuch. Düsseldorf 1991.</p> <p><i>Bouyer, L.</i>, Liturgie und Architektur. Freiburg i.Br. 1993.</p> <p><i>Kuhne, A.</i>, Die liturgischen Dienste. Paderborn 1982.</p> <p><i>Büsch, A.</i>, Handbuch der Ministrantenpastoral. Altenberg 1999.</p> <p>Der Sakristanendienst. Das Handbuch für die Praxis. Freiburg i.Br. 2005.</p> <p><i>Adam, A.</i>, Wo sich Gottes Volk versammelt. Gestalt und Symbolik des Kirchenbaus. Freiburg i.Br. 1984.</p> <p><i>Berger, R.</i>, Pastoralliturgisches Handlexikon. Freiburg i.Br. 5 1999.</p> <p><i>Sartore, D. i dr.</i>, Liturgia, Milano 2001.</p>
Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje utvrđenih ishoda učenja	Nastavnik vodi evidenciju o redovitosti pohađanja predavanja, napredak u stjecanju znanja provjerava se tijekom semestra kroz diskusiju o odabranim temama, te kolokvijem koji se održava na početku druge polovice semestra, a na kraju semestra kroz anonimnu anketu među studentima vrši se evaluacija predmeta i iznesenog gradiva, te kompetencije nastavnika.
Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)	Poduzeti sve kako bi kolegij LITURGIKA 3: Sakramenti i blagoslovine dobila svoje središnje mjesto u životu okupljene zajednice Katoličke crkve.